

မြန်မာနိုင်ငံ - ကိုပါကြီး အသတ်ခံရခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တရားမျှတမှု ရရှိရေးအတွက် ဟန့်တားနေသည့် အတားအဆီးများအား ဖယ်ရှားရန်

မေလ ၆ ရက်နေ့ ၂၀၂၀

ယနေ့ထုတ်ပြန်သည့် အစီရင်ခံစာတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပညာရှင်များကော်မရှင် (ICJ)မှ ရဲတပ်ဖွဲ့များနှင့် အစိုးရရှေ့နေ အာဏာပိုင်များအား ၂၀၁၄ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ၌ သတင်းထောက် ကိုပါကြီး စစ်တပ်တွင် ထိန်းသိမ်းခံနေရစဉ် သေဆုံးမှုဖြစ်စဉ် ဆိုင်ရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုပြုရန်အတွက် အမှုပြန်လည် ဖွင့်ပေးရန် တောင်းဆိုလိုက်ပါသည်။

အစီရင်ခံစာတွင် ဤအမှုအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် အခြားသော ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု များတွင် တရားမျှတမှုရရှိရေးအတွက် ဟန့်တားနေသည့် အတားအဆီးများကို မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။

ကြီးလေးသည် ပြစ်မှုများ ကျူးလွန်သည်ဟု စွပ်စွဲခံရသည့် စစ်သားများအား ပြစ်ဒဏ်ပေးခံရခြင်းမှ လွတ်မြောက်စေနိုင်သည့် ၁၉၅၉ ခုနှစ် တပ်မတော် အက်ဥပဒေနှင့် အခြား ဥပဒေများကို ရုပ်သိမ်းရန် (သို့မဟုတ်) ပြင်ဆင်ရန် ICJ မှ ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်အား တောင်းဆိုလိုက်ပါသည်။ ICJ ၏ [“ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအတွက် တရားမျှတမှု ရရှိရေး \(Achieving Justice for Gross Human Rights Violations in Myanmar\)”](#) ၂၀၁၈ အစီရင်ခံစာတွင် ဤအခက်အခဲများနှင့် အခြား အတားအဆီးများ ကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားပါသည်။

“လွန်ခဲ့သည့် သုံးနှစ်ကျော်ခန့်ကတည်းက ရဲတပ်ဖွဲ့များက ကိုပါကြီး အသတ်ခံရမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် တရားဝင် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုကို ရုတ်တရက် အဆုံးသတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဆုံးသတ်ခဲ့ရသည့်အကြောင်းအရင်းကို ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံမှုရှိသော ဥပဒေ အကြောင်းပြ ချက် တစ်စုံတစ်ရာကိုမျှ ပေးခဲ့ခြင်း မရှိပါ။” ဟု ICJ အာရှပစိဖိတ် ဒါရိုက်တာ Frederick Rawski မှ ပြောပါသည်။ “လွန်ခဲ့သည့် နှစ်များတွင် စစ်တပ်အား အပြစ်ပေးအရေးယူခြင်းမှ ကင်းလွတ်စေသည့် အလေ့အထအား ဖြေရှင်းမှ မရှိသည်ကိုလည်း တွေ့ရ ပါသည်။” ဟု ဆက်လက်ပြောပါသည်။

“ကိုပါကြီး သေဆုံးမှုသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားမျှတမှု ရရှိရေးအတွက် ဟန့်တားနေသည့် အတားအဆီးများအား မီးမှောင်းထိုး ပြုလျက်ရှိ” အစီရင်ခံစာတွင် ICJ မှ သေဆုံးမှုအား စုံစမ်းစစ်ဆေးခဲ့သည့် များပြားလှသည့် စစ်ဆေးမှုများကို ဝေဖန်ဆန်းစစ်ထားပြီး တရားမျှတမှုရရှိရန် ဟန့်တားလျက်ရှိသည့် အဓိကကျသည့် အတားအဆီး သုံးခုကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။

- လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များအား အများပြည်သူရှေ့ ပြစ်မှုကြောင်းအရ တရားစွဲဆိုခံရမှုများမှ အကာအကွယ်ပေးထားသည့် လက်ရှိတွင် အသက်ဝင် အသုံးပြုနေသည့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တပ်မတော် အက်ဥပဒေအပါအဝင် ပြည်တွင်းဥပဒေများသည် နှစ်နာသူနှင့် ၎င်း၏ မိသားစုဝင်များ၏ ကျူးလွန်ခံရသည်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အမှန်တရား သိရှိခွင့်ကို ပိတ်ပင်ထား ပါသည်။
- လွတ်လပ်မှုမရှိဘဲ နိုင်ငံရေးဖိအားများအား ခံနိုင်ရေစွမ်းအားနည်းသည့် စံချိန်စံညွှန်းမမီသော စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အလေ့အထ များနှင့် တပြိုင်နက်တည်းတွင် ပူးပေါင်းမှုမရှိဘဲ သီးခြားစီဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများသည် စည်းစနစ် မကျဘဲ ထိရောက်မှုမရှိသော ချဉ်းကပ်မှုကို အသုံးပြုကာ အမှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းကို ဖြစ်စေပါသည်။
- ပွင့်လင်းမှုမြင်သာမှုမရှိခြင်းက ချိုးဖောက်မှုများနှင့် တာဝန်ခံမှု လုပ်ငန်းစဉ်များဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို မိသားစုများမှ ရယူပိုင်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်ထားပါသည်။

ကိုပါကြီးအား မွန်ပြည်နယ်ရှိ ရဲတပ်ဖွဲ့များမှ ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခဲ့ပြီး ၂၀၁၄ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်တွင် စစ်တပ်၏ ထိန်းချုပ်မှု အောက်သို့ လွှဲပြောင်းခဲ့ပါသည်။ စစ်တပ်၏ ချုပ်နှောင်ခံရပြီး လေးရက်အကြာတွင် ကိုပါကြီး သေဆုံးခဲ့ပါသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် တပ်မတော်အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အပြစ်အနာများစွာရှိသည့် စစ်ဘက်တရားရုံး၌ အမှု စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းကြောင့် သေဆုံးမှုအတွက် တာဝန်ရှိသည်ဟု စွပ်စွဲခံရသည့် စစ်သားများအား တရားသေလွှတ်ခဲ့ပါသည်။

စစ်သားများပါဝင်ပတ်သက်မှုရှိသည့် အမှုများကို အရပ်ဘက်မှ စစ်ဘက် တရားရုံးများသို့ လွှဲပြောင်းပေးရာ၌ အလားတူ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အသုံးပြုလေ့ရှိပါသည်။ ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေးကျူးလွန်မှုများနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများအရ ရာဇဝတ်မှု မြောက်သည့် ပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်သည့် စစ်သားများ(သို့မဟုတ်) အခြားသူများအား နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများအရ စစ်ဘက် တရားရုံးများ၌ တရားစီရင်ခြင်း မပြုသင့်ပါ။

“ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အခြားဒေသများတွင် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများတွင် ငြိစွန်းမှုများအား စုံစမ်းရန်အတွက် နိုင်ငံတကာ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ယန္တရားတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းခြင်းက မထူးဆန်းပါ။” ဟု Rawski မှ ပြောပါသည်။ “မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဥပဒေမူဘောင်သည် ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ဘက်လိုက်မှုမရှိဘဲ စုံစမ်း စစ်ဆေးပြီး တရားစွဲဆိုရန်အတွက် လုံလောက်သော ကာကွယ်မှု မပေးနိုင်ပါ။ ကိုပါကြီး၏ အမှုဖြစ်စဉ်က ယင်းအခြေအနေကို ရှင်းလင်းစွာ ပြသလျက်ရှိပါသည်။”

ဆိုးရွားသည့် နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေအားချိုးဖောက်မှုများအပေါ် ရာဇဝတ်မှုတရားစွဲဆိုမှုများ ပြုလုပ် နိုင်ရန်အတွက် သက်သေကောက်ယူခြင်းနှင့် အချက်အလက်များ စုဆောင်း၊ ထိန်းသိမ်းမှု ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေး ကောင်စီသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် လွှပ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ယန္တရားတစ်ရပ် (IIMM) ကို ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။

အစီရင်ခံစာ၏ အဓိကအကြံပြုချက်များမှာ

- အုပ်ချုပ်ရေး အကြီးအကဲများနှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် - ဒီမိုကရေစီ စည်းမျဉ်း အခြေခံ သဘောတရားများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက အာမခံထားသည့် ဥပဒေအကာအကွယ်ကို ညီမျှစွာရရှိစေရန် နှင့် ကြီးလေး သည့် ချိုးဖောက်မှုများအပေါ် တရားစွဲဆိုခြင်းအပါအဝင် နိုင်ငံတော်၏ နိုင်ငံတကာဥပဒေ ဆိုင်ရာတာဝန်ဝတ္တရားများအရ အသက်ရှင်သန်ပိုင်ခွင့်ကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ၁၉၅၉ တပ်မတော် အက်ဥပဒေအား ပြင်ဆင်ပါ။
- တပ်မတော် - စစ်ဘက်တရားရုံးများတွင် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီသည့် စံနှုန်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား အသုံးပြုပါ။ အရပ်သားများအပေါ် ကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုများအားလုံးကို အရပ်ဘက် တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် စစ်ဆေး စီရင်ခွင့်ကို အာမခံရန် နှင့် စစ်သားများအား နိုင်ငံတကာဥပဒေနှင့် အညီ လူ့အသက်ကို ကာကွယ်နိုင်စေရန်အတွက် တိတိကျကျ ညွှန်ကြားထားသည့် ဆက်ဆံမှု စည်းမျဉ်းအမျိုးမျိုးကို ပြန်လည် ပြင်ဆင်ပါ။
- မြန်မာ ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် ပြည်ထောင်စု ရှေ့နေချုပ်ရုံး - စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးနေ သောအလေ့အကျင့်များကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ၊ စံနှုန်းများနှင့် လျော်ညီစေရန် ချိန်ညှိပါ။
- မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် - တရားရုံးရှေ့မှောက် ရောက်ရှိပြီးဖြစ်သည့် အမှုများအပါအဝင် ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများအား ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင် အနေဖြင့် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ပြီး ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အနက်ဖွင့်ယူပါ။
- ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သည့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ - လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များအား မည်သို့သော အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့မှုများ ပြုရာတွင် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်စေရန် နှင့် ၎င်းအဖွဲ့ဝင်များမှ ချိုးဖောက်မှုများအား ကာကွယ်မှုနှင့် အရေးယူခြင်းပြုလုပ်ရန်အတွက် လက်တွေ့ပြနိုင်သော ကတိကဝတ် များရှိစေရန် ထောက်ပံ့ပေးပါ။

ဤအစီရင်ခံစာအား ICJ ၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှု ဖော်ဆောင်ရေးအစီအစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ထုတ်ဝေထား ပါသည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု ခိုင်မာစွာ အမြစ်တွယ်စေရန်အတွက် ကမ္ဘာတဝှမ်းတွင် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအား ပြစ်ဒဏ်ပေးခံရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရန်နှင့် ကုစားမှုရရှိစေရန် ရည်ရွယ် ပါသည်။

ဆက်သွယ်ရန်

Frederick Rawski, ICJ Asia Pacific Regional Director, (Bangkok), t:+66 64 4781121, e-mail: frederick.rawski@icj.org

Kingsley Abbott, Coordinator of the ICJ's Global Accountability Initiative, t: +66 94 470 1345; e: [kingsley.abbott\(a\)icj.org](mailto:kingsley.abbott(a)icj.org)

နောက်ခံအကြောင်းအရာ

ကိုပါကြီး

ကိုပါကြီးသည် သမီးဖြစ်သူ၏ ဘွဲ့နှင့်သဘင်အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်ရန် ထိုင်းနိုင်ငံချင်းမိုင်မြို့သို့အသွားတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရှေ့တောင်ပိုင်း မွန်ပြည်နယ် ရဲတပ်ဖွဲ့မှ ကိုပါကြီးအား ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ကိုပါကြီးသည် မြန်မာစစ်တပ် (တပ်မတော်) နှင့် အစိုးရမဟုတ်သောလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ဖြစ်သည့် ဒီမိုကရေစီအကျိုးပြု ကရင်အမျိုးသား တပ်မတော် (DKBA) အကြား စစ်မက်ဖြစ်ပွားမှုများကို တောက်လျှောက် သတင်းရေးသား ဖော်ပြပေးနေခဲ့ပါသည်။ ကိုပါကြီးသည် စစ်တပ်၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်သို့ လွှဲပြောင်းပြီးချိန်တွင် ထိန်းသိမ်း စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်းခံရပြီး နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခံခဲ့ရနိုင်ခြေ ရှိပါသည်။ ချုပ်နှောင်ခံရသည့် ငါးရက်မြောက်သည်နေ့တွင် သေဆုံးခဲ့ပြီး စစ်သားများ ကသူ၏အလောင်းအား ခပ်တိမ်တိမ်သာတူးထားသော သင်္ချိုင်းမြေပုံတွင် အသုဘအခမ်းအနား ပြုလုပ်ခြင်း မရှိပဲမြုပ်နှံခဲ့ကြသည်။ ၎င်းအားသတ်ဖြတ်မှု နှင့် ပတ်သက်၍ ရက်ပေါင်း ၂၀ တိုင်အောင် မိသားစုဝင်များ နှင့် ပြည်သူလူထုများအား အသိမပေးပဲ ဖုံးကွယ်ထားခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ၎င်း၏ အလောင်း အားပြန်လည် တူးဖော် ရရှိကာ ရန်ကုန်မြို့တွင် ကောင်းမွန်စွာ ပြန်လည် သင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သည်။

ရက်သတ္တပတ်များစွာအကြာတွင် တပ်မတော်သည် ကိုပါကြီးသည် ဘေးကင်းလွတ်မြောက်ရန် ကြိုးပမ်းရာတွင် အသတ်ခံရကြောင်း နှင့် ၎င်းသေဆုံးမှု အတွက် ကိုပါကြီးတွင်သာ အပြစ်ရှိကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ၎င်းကြေညာချက်တွင် ကိုပါကြီးသည် DKBA ၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ဂျာနယ်လစ်တစ်ဦးအနေဖြင့် တိုက်ပွဲအကြောင်းများကို တင်ပြခြင်း မဟုတ်ဘဲ စစ်မက် ဖြစ်ပွားရာတွင်လည်း ပါဝင်သူအသွင်ဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ဖြစ်ရပ်များကို ဤသို့တင်ပြထား မှုများအရ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင် (MNHR)အား မယုံသင်္ကာ ဖြစ်စေခဲ့သည်အတွက် အရပ်ဘက် တရားရုံးတွင် တရားစွဲဆိုမှု တစ်ခုပြုလုပ်နိုင်ရန် ရဲတပ်ဖွဲ့မှ အပြည့်အဝစုံစမ်းစစ်ဆေးပေးရန်ဟူသည် အကြံပြုခံခဲ့ရပါသည်။ သို့သော် ၎င်းအကြံပြုချက်သည် မည်သောအခါမှ အကောင်အထည်ပေါ်လာခြင်း မရှိခဲ့ပါ။

အခြား များစွာသော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများသည် တာဝန်ခံမှု (သို့မဟုတ်) နစ်နာကြေး ရရှိအောင် မလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါ။ ရဲတပ်ဖွဲ့မှ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများကို အချိန်အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ကာ ကနဦးဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် အနီးကပ် ဆုံးနေရာတွင်ရှိသော မြို့နယ်တရားရုံးတွင် သေဆုံးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းအား ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဤသေမှုသေခင်း စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုပြုလုပ်နေစဉ် အခြားတစ်ဖက်မှာလည်း စစ်ဘက်တရားရုံး၏ ကြားနာမှုတွင် သတ်ဖြတ်မှု၌ ပါဝင်ခဲ့သော စစ်သားနှစ်ဦးအား ၎င်းတို့၏ အမှားကျူးလွန်မှုအတွက် ၆လ စော၍ လျှို့ဝှက်စွာ တရားသေလွတ်ပေးခဲ့ကြောင်းကို တပ်မတော်မှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်။ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု အရှိန် တဖြည်းဖြည်း မေးမှိန်လာကာ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လတွင် ရဲတပ်ဖွဲ့မှ စုံစမ်းမေးမြန်းခြင်းကို တရားဝင်ရပ်ဆိုင်းခဲ့သည်။

၁၉၅၉ တပ်မတော်အက်ဥပဒေ

၁၉၅၉ တပ်မတော်အက်ဥပဒေတွင် စစ်သားများပါဝင်ပတ်သက်သော အမှုများကို စစ်ဘက်တရားရုံးများ၌ ကြားနာစစ်ဆေးနိုင်ခွင့် ပေးထားသည်။ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ (၃၀၄)ပါ လူသတ်မှုမမြောက်သည့် ရာဇဝတ် ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သော လူသေမှုကဲ့သို့သော ဆိုးရွားသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအတွက်ပင်လျှင် စစ်ဘက် တရားရုံး၌ ကြားနာစစ်ဆေးနိုင်သည်။

တပ်မတော်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၇၁)တွင် တပ်မတော်ဥဒေအရမဖြစ်သော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်သည့် စစ်သားများသည် ယင်းတပ်မတော်ဥပဒေအရဖြစ်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်သကဲ့သို့ ဖော်ပြပါ ပြစ်ဒဏ်များကို ကျခံစေရသည်။ သို့သော် ပုဒ်မ (၇၂)အရ သာဖြစ်သည်။ ပုဒ်မ(၇၂)၌ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ ဆိုးရွားသောလူ့အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်သည့် တန်းပြည့်စစ်မှုထမ်း စစ်သားကို စစ်ဘက်တရားရုံက ကြားနားစစ်ဆေးနိုင်ပြီး သာမန် (နယ်ဘက်)တရားရုံးမှ ကြားနားစစ်ဆေးခွင့်မရှိ။ ပုဒ်မ ၃(က)၌ စစ်မှုထမ်းများ တန်းပြည့်စစ်မှုထမ်းနေသည်ဟု မှတ်ယူလေ့ရှိကာ 'တန်းပြည့်စစ်မှုထမ်းချိန်' ဆိုသည့် စကားရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အကျယ်တစ်ဝန်း ဖွင့်ဆိုထားသည်။ ယင်းသို့တန်းပြည့်စစ်မှုထမ်းဖြစ်သောကြောင့် ကြီးလေးသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများအတွက် နယ်ဘက်တရားရုံးများ၌ စစ်ဆေးစီရင်ခွင့်မရှိစေဘဲ စစ်ခုံရုံး၌သာ စစ်ဆေးကြားနား စီရင်ခွင့်ရှိစေသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးတို့ကို စစ်တရားရုံးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအား အယူခံခွင့်မရှိစေရန် တားမြစ်ထားသည်။

နိုင်ငံတကာဥပဒေ တာဝန် ဝတ္တရားများ

နိုင်ငံတကာ ဥပဒေအရ နိုင်ငံတိုင်းသည် အသက်ရှင်သန်ပိုင်ခွင့်ကို လေးစားလိုက်နာ၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာဥပဒေဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများသည် ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ် စာတမ်း၊ နိုင်ငံအချင်းချင်း သဘောတူ စာချုပ် များနှင့် နိုင်ငံတကာလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေစသည်တို့မှ ဆင်းသက်လာသည်။ တစ်ဖက်သတ် ပိတ်ပင်၍မရသော အသက်ရှင်သန်ခွင့် နှင့် ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခံရမှုမှသော်လည်းကောင်း၊ အခြားသော လူသားမဆန် ပြုမူဆက်ဆံခံရခြင်း မှသော်လည်းကောင်း လွတ်လပ်ခွင့်များသည် နိုင်ငံတကာလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေကို မြောက်စေသည်။ ၎င်းအခွင့်အရေးများကို လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားချိန်၌ဖြစ်စေ အများပြည်သူဆိုင်ရာ အရေးပေါ်ကြေညာထားချိန်၌ဖြစ်စေ မည်သည့် အချိန်အခါ၌မျှ ရုပ်သိမ်း၍ မရပါ။ ဥပဒေမဲ့ ဖြစ်နိုင်ချေရှိ သတ်ဖြတ်ခြင်းများအား စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းများနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်းများတို့ကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ စံနှုန်းများနှင့်အညီ တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေနှင့် စံနှုန်းများဟုဆိုရာ၌ 'ပြန်လည် မွမ်းမံမှုပြုထားသည့် ပြစ်ဒဏ်ပေးခံရခြင်းမှကင်းလွတ်နေခြင်းအား တိုက်ဖျက်ရန် လက်တွေ့အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ် စောင့်ရှောက်တိုးမြှင့်ရေး အခြေခံမူများ'၊ 'ဥပဒေပြင်ပ တရားလက်လွတ် အကျဉ်းနည်း အားဖြင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းအပေါ် ထိရောက်သော ကာကွယ်တားဆီးခြင်း နှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ အခြေခံမူများနှင့် 'ဥပဒေမဲ့သေဆုံးကြောင်း ဖြစ်နိုင်ခြေရှိခြင်းအပေါ် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုဆိုင်ရာ ပြန်လည်ပြင်ဆင်သည့် မင်နီဆိုတာပရိုတိုကော (၂၀၁၆)' တို့အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ယင်းမင်နီဆိုတာပရိုတိုကောအရ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများသည် မဆိုင်းမတွ ထိရောက်မှုရှိပြီး မခြွင်းမချန်ဘဲ လွတ်လပ်၊ သမာသမတ် ကျ၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။